

**ANDREI
OSTAP**

*UN DECENIU
DE
VEȘNICIE*

CARPATHIA PRESS, 2005

Str. Școala Herăstrău nr. 62
BUCUREȘTI, ROMÂNIA
Tel. 021/211.54.34

Andrei OSTAP: Sculptor, n. 1921, nov. 3, Chișinău. IG (1950) cu Medrea și B. Caragea. Debutază în 1952 la București. Participă la anuale de stat. Expoziție personală în 1970 la București.

Lucrează sculptură de mici și mari dimensiuni, reliefuri, decorațiuni interioare. Autor al unor cunoscute monumente.

Situat pe coordonatele tradiției clasice ale realismului, Ostap este preocupat de evocarea cu evidente accente romantice în tratarea materialului și în viziune, a personalităților și momentelor eroice ale trecutului.

În aceeași măsură atenția sa este reținută de transpunerea sculpturală a unor subiecte aparținând realității contemporane.

Octavian Barbosa

*„Dicționarul artiștilor români
contemporani“ – 1976*

Concepția Colecției aparține **dr. Artur Silvestri**

Coperțile exterioare reproduc fotografia autorului
și câteva din lucrările cele mai cunoscute

ISTORIA UNEI EREZII

Cred că era prin toamna lui 1990 când opera lui Andrei Ostap mi-a apărut stăruior între temele individuale. O evocaseră, întâi de toate, Francis Dessart, straniul enciclopedist de la Namur pe atunci la începuturile misionarismului său, astăzi strălucit, pentru Noua Umanitate; „noua umanitate” însemna alt sistem de valori și o altă înțelegere a Tradiției dacă nu cumva o altfel de înțelegere a Omului însuși. Și îl mai evocase d-na Wanda Ostap, scriitoare și, la rândul ei, susținătoarea acestui **război mut** pentru valorile Lumii sub-lunare, fiica, în viața civilă, a celui ce i se spunea „Maestrul Sculptor”. Dar pentru mine acest episod (de fapt, o altă clipă ce îmi confirma din convinerile anterioare) s-a întâmplat să-mi dea un sentiment neobișnuit ce m-a tulburat, în același timp. Stăruind asupra imaginilor ce reprezentau opera lui Andrei Ostap mi-am dat seama, după multe momente de nedumerire, că le cunoșteam deja, căci, erau, de fapt, foarte cunoscute și, în **lu-mea imaginilor cunoscute** ce ni se par, după o vreme, ca fiind acolo unde sunt de când lumea, aveau un loc, un loc cert. Era, însă, curios și aproape inexplicabil că nu făcusem legătura între **nume** și **creație**, adică între **operă** și **autor**. Nu puține dintre sculpturi, aflate în spații ele însele **consacrate**, le știam și le privisem adeseori, altele aveau notorietate prin reproduceri diverse și destul de frecvente dar în nici unul dintre cazuri **certitudinea autorului** ca și **identitatea** lui nu se impuseseră; cred că nici măcar nu se evocau decât rar. Opera, deci, părea dezlegată de autor într-un fel neobișnuit, de parcă ar fi fost un fenomen natural, precum o formă de relief; și apoi, privită dinspre lumea **culturii „culte”**, avea un gen de anonimă folkloric, ca și cum s-ar fi constituit printr-o acumulare de energii în lungi intervale de timp, fără a se simți nevoia să se denumească **un singur emițător**. Astfel încât aș fi putut zice că, faimoasă prin caracterul de reprezentativitate vădită, opera se despărțise parcă de cel ce a înfăptuit-o, trăind aproape într-un spațiu de valori fără originea ori, mai bine zis, cu originea atât de generală încât nici nu-i mai trebuia o identitate de „izvor”. Cu timpul, acestei explicații ce confirmă, la drept vorbind, Fapta mare, i se mai adaugă încă una, ce socotesc că i se potrivește și explică acea constatare necurentă. Căci pe acest anonimă de Fapta Mare ar mai fi **recunoașterea**, ratificarea, „locul de statuie” pe un soclu ce merita. Omul nu le primise deși opera avea notorietate și o avea fiindcă, trebuitoare fiind, o alege un fel de duh al potrivirilor, un ceva indistinct care așează totul la locul lui. Ea se pedepsește mai greu, deși câteodată, nu rar, se pedepsește și se strică, se uită, se acoperă de uitare ori se ascunde când nu se distruge prin foc, sfărâmare și surogat. Omul

Însă este adeseori pedepsit iar numele i se șterge cu dalta de pe soclu, damnându-i memoria și împiedicând să se prezinte drept exemplu și model. Pe Andrei Ostap acel ceva necunoscut ce ar întruchipa Răul fără originea și, probabil, fără sfârșit, nu-l pedepsise de tot; îl ținuse parcă într-un fel de limb de unde, scăpată fiind, opera reușise să treacă de contingent dar omul nu. Și de ce această greu explicabilă despărțire făcută parcă înapoi? Multă vreme nu mi-am putut da seama și nici măcar nu am socotit că există, formulată astfel, taina scoaterii din timp. Abia mai târziu, când am observat că astfel de excluderi nu se începură nici măcar ieri și nici alaltăieri ci datează, se repetă și se perpetuează mi-am zis că aceasta nu-i întâmplare și caz izolat ci un fel de **directivă internă** ce poate că încearcă, în timpuri diverse, colectivitățile și atinge pe cei ce nu respectă regula de memorie impusă, pe eretici.

„Eretic“ față de regimul clipei trebuie să fi fost și Andrei Ostap. Sensul însuși al artei lui – ori, mai bine zis, doctrina – merge pe lângă **oficial** deși **pare** că îl satisface ori îl încuviințează. Toate încep de la imaginea Omului ce se întrevede de aici. El ne-a înfățișat o umanitate de giganți, o lume având monumentalitate nu doar prin dimensiuni ci și prin substanța morală, stăruință și hotărâre; un popor orânduit dintr-o materie în sine geologică și de o putere aproape minerală. Suntem în **ciclul eroic**, având continuitate, permanență și reprezentativitate. Acolo unde alții au văzut psihologie, idei, simbol subtil și metaforă aluzivă „lucrând“ cu substanța fragilă și material ce se consumă și se șterge cu ușurință, Andrei Ostap a găsit **sculpturalul** nu doar prin materia ce întrebuițează ci prin însăși formula de a comunica **sensul exemplului**, modelul Omului exponențial (...).

Într-o lume căzută, de prea de demult, în sub-istoria sensurilor ce se stabilesc și se impun fără a i se cere acord, precum este Lumea Românilor, astfel de încheieri nu sunt îngăduite de obicei și au, prin însuși acest gen de înțelegere a vieții, un caracter „eretice“, neoficial și sub-lunar. Noi ar fi trebuit să ne purtăm, în veac, nu așa „cum ne este portul“ și cum, de fapt, socotim că suntem și, cu probabilitate, suntem chiar, ci așa cum ni s-au atribuit **chip, imagine și soartă**. Ceea ce am fi putut să clădim – și nu am clădit, și există – ar fi trebuit să se prefacă în creație minoră și în cultura de arabesc, experiență fără concluzie, Purga-toriu etern și proiect interminabil, mica sonată de cameră și doar fugară, forma evanescentă și „joc“ fără gravitate; o lume de indecizii definind omul neisprăvit.

Artistul a văzut dincolo de aceste suprafețe prea subțiri și prea puțin constituite și s-a sforțat, precum un magician, să elibereze Ființa Gigantică, modelul și Monumentalitatea de acolo unde ele

sălășluiau, încuiate cu șapte peceti, reușind, în cele din urmă. Dar sacrificându-și **numele**, ce va trebui, cu toate acestea, ținut minte și el, ca și ale altora, mulți, chiar dacă pentru aceasta va fi nevoie de un alt ciclu oral, unde Oamenii Mari să fie evocați la lumina focurilor, în păduri.

Dr. Artur Silvestri

OPERA LUI ANDREI OSTAP

Lucrări de sculptură

Executate începând cu anul 1945 de către maestrul artist sculptor.

1. Portrete monumentale:

- Gala Galaction
- Nicolae Bălcescu
- Luciditate
- Adam Mickiewicz
- Frederich Chopin
- Nicolaus Kopernic
- Tudor Vianu
- Oedipe
- Vlad Țepeș
- Eftimie Murgu
- Revoluționarul Cloșca
- Selena
- Ludwig Van Beethoven
- Stanislav Soliski (Varșovia)
- Suzana
- D-na Sambas (Ambasador al Indoneziei)
- Înțelepciunea
- Tudorel Popa
- Aldo Moro (etc...)

2. Portrete:

- Portret de copil
- Portretul soției
- Profesor (Brașov)
- Cap de copil
- Camelian Dumitrescu
- Constantin Frunză
- Henrich Malinovski (Varșovia)
- Gheorghe Trandafirescu
- Im Hac Sum (Coreea)
- Emil Bartolozzi
- Țărăncă din regiunea Herman
- Iaroslav Iwaszkiewicz (Polonia)
- Dr. Siligeanu
- Dr. Cărpinișeanu
- Muncitor (Brașov)
- Nicolae Bălcescu
- Artistul Gheorghe Petre
- Spiru Chirilă
- Dr. Bologna
- Dinu Cătuleanu
- Țăran din Maramureș
- Portretul unei studente
- Arhitectul Perceag
- Student la medicină (Ghana)
- Autoportret
- Arhitectul Mohor
- Adam Mickiewicz
- Ion Foțșă
- Sofroni
- Tudor Ciortea (etc...)

3. Compoziții:

- Laminoriștii
- Cizelari
- Tandrețe
- Țărancă cu flori
- Smerenia
- Cioban
- Răscoala 1907
- 13 Decembrie 1918
- Maternitate
- Sportivi (2)
- Munca
- Liniștea
- Geneza
- Înotătoare
- Sărutul
- Mugurii vieții
- Solidaritate
- Monada
- Țărancă cu copil
- Pacea
- Tors
- După baie
- Victoria
- Oțelari
- Familia
- Minerii
- Sportivi (1)
- Atomul în slujba vieții
- Pescari
- Țărancă cu vas pe cap
- Viață și rod
- Belșugul
- Formarea poporului român
- Timpul
- Acrobații
- Patinatorii (etc...)

4. Lucrări publice de sculptură:

- Monumentul ostașului român (Baia Mare)
- Sportivi (Grup statuar în bronz – Pitești)
- Solidaritate (Relief în aramă – Pitești)
- Sportivi (Relief în aramă – Pitești)
- Nicolae Bălcescu (Bust compozițional în piatră – Târgu-Mureș)
- Beethoven (Portret monumental – Teatrul din Târgu-Mureș)
- Chopin (Bust monumental în piatră – București)
- Boleslaw Berud (Bust monumental în bronz – București)
- Șarja păcii (Relief – București)
- Culesul strugurilor (Relief de aramă – Panciu)
- Mihai Eminescu (Statuie în bronz – București)
- Timonier (Statuie în piatră – Constanța)
- Pescari (Statuie în piatră – Brăila)
- Frontonul Teatrului de la Galați și 14 Metope (Piatră artificială)
- Steme de ceramică și 150 m. de ornamente arhitecturale de ceramică (Muzeul Șuțu – București)
- Belșugul (Compoziție în bronz – Muzeul din Botoșani)
- Ion Luca Caragiale (Bust monumental în piatră artificială – Galați)
- Nicolaus Kopernik (Observatorul Astronomic – București)
- Aldo Moro (Portret în bronz – București)
- Barbu Ștefănescu Delavrancea (Bronz – București)
- Steriadă (Bronz – București)
- Gala Galaction (Bronz – București)

- Anghel Saligny (Bronz – Bucuresti)
- George Enescu (Bronz – București)
- Nicolaus Kopernik (Ambasada Polonă – București) (etc...)

5. Proiecte de monument:

- Nicolae Bălcescu
- Eliberare (Concurs la Brașov – Premiu)
- Apărătorii Patriei (Concurs la București pentru Muzeul Armatei)
- Grivița 1933 (Concurs la București – Mențiune)
- George Enescu
- 13 Decembrie 1918
- Ostașul Român (Concurs la Cluj)
- Ostașul Român – vânător de munte (Concurs la Sfântul Gheorghe)
- Monumentul Armatei (Concurs pentru Școala de Război – Mențiune)
- Răscoala 1907
- Monumentul Independenței (Concurs pentru Cluj)
- Istoria Poporului Român
- 1 Mai (Concurs la Praga)
- Grivița 1933 (Concurs pentru București)
- Independența
- Alexandru Pușkin (Premiat)
- 130 de ani de la Revoluția din 1948
- Auschwitz (Concurs în Polonia pentru Oswiencim)
- Victoria (Concurs pentru Mauzoleu)
- Înotătoare (Concurs pentru București)
- Pescari (Concurs pentru Brăila)
- Liniștea (Concurs pentru Constanța)
- Grup statuar pentru Muzeul Armatei (etc...)

6. Reliefuri:

- Șarja Păcii (Aramă – București)
- Colectiviștii (Aramă – București)
- Sportivi (Aramă – Pitești)
- Înfrățirea (Aramă – Pitești)
- Construcția Operei de Stat (București)
- Muzica (Aramă)
- Avram Iancu (1)
- Avram Iancu (2)
- Culesul strugurilor (Aramă – Panciu)
- Doftana (Aramă – Doftana)
- Orchestra (Aramă)
- Pădureanca (Aramă)
- Familia (Aramă)
- Nud (Aramă)
- Țărancă cu flori (Aramă) (etc...)

7. Busturi monumentale:

- Vasile Roaită
- Stanciu
- Caragiale
- Pictorița Schtork
- Adam Mickiewicz
- Ady Endre
- Tudor Ciortea
- Țiolkovski
- Chopin
- Filimon Sârbu
- Alexandru Pușkin
- Theodor Aman
- Țepeș Vodă
- Nikos Beloianis (etc...)

8. Busturi compoziționale:

- Dr. Cărpinișeanu
- Viață și Rod
- Crescătoare de păsări
- Trandafirescu
- Nicolae Bălcescu
- Filimon Sârbu

9. Medalii:

- Louis Seillan (Aramă – Paris)
- Cuznețov (Aramă – Brașov)
- Beethoven (Aramă – Brașov)
- Kopernik (Bronz)
- Richard Dessart (Bronz – Namur, Belgia) (etc...)

Pentru a întregi viziunea artistică a lucrărilor maestrului Andrei Ostap trebuie să adăugăm faptul că pe lângă toate aceste lucrări de sculptură monumentală, există o multitudine de lucrări de mici dimensiuni, ce se află în colecțiile particulare din: Polonia, Germania, Austria, Indonezia, Grecia, Belgia, S.U.A., etc... cât și sute de desene (portrete, nuduri, autoportrete, compoziții, etc...) realizate în diferite tehnici cunoscute cum ar fi: cărbune, creion, tuș și altele noi, inventate de către artist întotdeauna în căutare de efecte artistice deosebite: vin roșu, zaț de cafea, bere, sfeclă roșie, diverse cerneluri, etc... utilizate singure sau în diverse combinații, întotdeauna spre căutarea efectelor dorite, aplicate cu penița, cu vata, cu degetul, palma sau cotul, sau cu instrumente fabricate de către artist din alun sau bambus. În ceea ce privește materialele de sculptură, spiritul său inovator era mereu în căutare de soluții diverse. Astfel a sculptat în piatră, marmură, piatră artificială și a executat lucrări de sculptură în bronz, gips patinat, gips metalizat, aramă bătută, fier forjat, lemn, metaloplastie, etc... cât și lucrări de pictură în ulei, guașă, acuarelă, etc...

Wanda Ostap

O VIAȚĂ DĂRUITĂ ARTEI

Maestrul artist sculptor Andrei Ostap, s-a născut în data de 3 noiembrie a anului 1921, în orașul Chișinău. Fiu al lui Stanislav, de origine poloneză și al Mariei, a urmat școala primară poloneză și pe cea română în paralel începând din anul 1928 până în anul 1934: astfel încât dimineța erau cursurile în limba polonă și după amiaza în limba română. A frecventat cu asiduitate, împreună cu sora sa Janina toate activitățile organizate de către Clubul Polonez, atât în domeniul artistic, cât și în domeniul sportiv. Putem cita câteva dintre acestea, cum ar fi spectacole de teatru, corală, dans, fotbal, volei, oină, cros, schi, patinaj, etc... cât și participarea efectivă la fabricarea decorurilor și scenografiei.

La terminarea școlii primare, micul Andrei știa deja ce drum vrea să-și aleagă în viață și care-i este vocația. Ar trebui poate povestit faptul că încă din anii de școală primară, în timpul orelor de curs, prefera să facă portretul profesorilor, decât să-și noteze ideile acestora, fapt pentru care a fost aspru pedepsit de tatăl său, care-i arunca caietele pe foc spunând că nu este serios, însă fiind încurajat și sprijinit de mama sa. Începând din anul 1934 până în anul 1938, Andrei Ostap a urmat cursurile la Școala de Arte și Meserii, școală ce a devenit ulterior Liceul Industrial, unde se făcea mult desen ornamental și tehnic și unde a avut norocul de a putea fi sprijinit din toate punctele de vedere de profesori competenți. Deja în clasa a cincea de liceu a efectuat prima sa mare lucrare, un candelabru din fier forjat cu 12 personaje. În anul 1941 a absolvit liceul și a obținut diploma de bacalaureat cu note maxime.

Din anul 1943 până în anul 1945 a fost elev al Școlii Militare de la Râmnicu Vâlcea (maiștri geniu, deci deminari) și sergent genist la unitatea 3 C.F.R., în arma pionier în luptele de pe frontul de apus, participând la eliberarea Cehoslovaciei și Austriei în timpul celui de-al 2-lea război mondial. Faptele sale de vitejie, curajul său de a se oferi ca voluntar acolo unde pericolul era mai mare (colegii săi de arme neavând nevoie să mai tragă la sorti), i-au pricinuit inevitabil răni, care însă nu l-au împiedicat să-și ducă mi-siunea la bun sfârșit, ulterior fiind decorat, iar mai târziu devenind veteran de război. Andrei Ostap era un pacifist prin excelență și dacă a făcut nenumărate fapte de vitejie nu trebuie să credem că ar fi avut stofă de mercenar, însă avea un simț foarte dezvoltat al noțiunii de patriotism și implicit al integrității teritoriale, fapt ce s-a văzut și în lucrările de sculptură efectuate ulterior. Astfel, Ostașul român de la Baia Mare nu apare agresiv, nu atacă, ci doar protejează, apără țara și locuitorii săi.

La întoarcerea de pe front, pentru Andrei Ostap primul drum a fost la Institutul de Arte Plastice din București, însă se dăduse deja examenul de intrare, deci s-a înscris la Academia de Arte Plastice Guguianu (academie particulară), unde a avut „norocul” cum spunea chiar el, de a-i putea avea ca profesori pe Ressu la desen și pe Medrea la modelaj. După primul an, l-a rugat pe profesorul Medrea spre a putea fi audient și la Institutul de Stat, rugăminte ce s-a soldat pozitiv, având în vedere că era vorba despre un student deosebit. Astfel, studentul Andrei lucra și studia în amândouă părțile: dimineața la Academia Guguianu și după amiaza până seara la Institutul de Stat (duminicile inclusiv), iar la mansarda în care locuia făcea desene după marii maeștri (desene pe care ulterior le ardea în sobă ca să se poată încălzi, iar dimineața pe pereți străluceau din nou stelutele de gheață). După 3 ani, a terminat studiile la Academia Particulară Guguianu cu premiul întâi și a dat examen de intrare la Institutul de Stat Grigorescu, (numai că spre deosebire de colegii săi care făcuseră 3 ani și au reușit să intre în anul 1, cel mult 2) singur cu o comisie specială ceea ce i-a permis intrarea direct în anul 4. Cum însă examenele teoretice de la Academia Particulară nu erau valabile la Institutul de Stat, a dat toate examenele teoretice pe 4 ani într-un singur an, iar anul al 5-lea l-a făcut normal (expunând chiar la Sala Dalles bustul lui Pușchin și luând premiu). A absolvit Institutul Grigorescu cu premiul 1 și examenul de stat cu nota 10, (ca șef de promoție) în anul 1951 ca o încununare a nenumăratelor ore de studii intense, de răbdare, de muncă și pasiune. Bineînțeles că talentul cu care s-a născut avea implicat un cuvânt de spus, însă reușita ar fi fost departe de a fi deplină fără muncă și fără pasiune. Ar trebui poate să precizăm și faptul că pasiunea studentului Andrei mergea atât de departe încât cu puținii bani pe care îi avea, îi cheltuia pentru a-și cumpăra albume de artă, în loc de mâncare!

În anul 1953, în urma concursului organizat la Muzeul Aman cu tema „bustul lui Theodor Aman” a obținut bursa Paciurea. Începând din anul 1955 a devenit membru al Uniunii Artiștilor Plastici din București, după care a urmat o perioadă de intensă activitate. Aceasta s-a manifestat în mai multe direcții și anume: ani de zile în comisia de îndrumare, apoi în cadrul Sindicatului Sanitar Județean Brașov o bogată activitate culturală, după care în Comitetul Sfatului Popular Brașov în cadrul comisiei de achiziții, pentru ca ulterior să facă parte din Comitetul de conducere al Secției de sculptură a Uniunii Artiștilor Plastici din București. Toate aceste activități nu l-au împiedicat însă în activitatea creativă, ci dimpotrivă, l-au motivat din toate punctele de vedere.

În cadrul mai multor lucrări de artă monumentală a fost șef de colectiv, ceea ce i-a permis de a-și împărți experiența și de a forma tineri artiști.

Maestrul artist sculptor Andrei Ostap studia mult: sute de desene executate în tehnici diferite, fiind mereu în căutare de efecte artistice deosebite, cu teme acoperind marea majoritate a ramurilor de activitate și anume: în cadrul documentărilor efectuate în minele de la Lupeni și de la Baia Mare, în diferite întreprinderi siderurgice de la Brașov, în gospodăriile fermiere de la Herman, etc... Toate acestea i-au permis nu numai un studiu aprofundat artistic, ci și un studiu uman, spre a pătrunde mai adânc în sufletele celor ce lucrau acolo, a înțelege starea lor de spirit și a vedea condițiile aspre de muncă. Motiv pentru care din suma ce trebuia să i se achite pentru Monumentul Ostașului Român de la Baia Mare, a donat minierilor o treime din bani spre a li se îmbunătăți condițiile de muncă din mine. Monumentul lui Avram Iancu de la Blaj a fost executat cu bani împrumutați de artist pentru a plăti marmura necesară, însă după ridicarea pe soclu (15 ani mai târziu, în 1991), s-a spus că ar fi aparținut unui alt sculptor deja decedat, ceea ce a permis autorităților de a nu plăti nici materialul definitiv și nici munca și creația artistului! Fiind însă deja foarte bolnav, nu a mai avut puterea de a se lupta cu birocrăția forurilor superioare și a renunțat chiar și la cererea recunoașterii dreptății privitoare la numele autorului. Nu intenționa să reclame drepturile bănești, ci, doar recunoașterea faptului că monumentul îl făcuse singur, fără nici un fel de ajutor! Era însă fericit că lucrarea fusese amplasată, pentru că așa cum spunea: „Fiecare lucrare este ca un copil: o creezi, o realizezi, deci copilul s-a născut și pe urmă o amplasezi, este ca și cum copilul s-a făcut mare și se căsătorește“.

Trebuie să menționăm faptul că toți tinerii artiști pe care i-a format, nu și-au plătit niciodată lecțiile, chiar mai mult, era tot el cel care îi ajuta financiar din puținul pe care îl avea, pentru că nu trebuie să se creadă că imensa activitate artistică i-a adus vreo bogăție efectivă, ci numai una artistică și umanitară.

Așa cum scria în memoriul de activitate al dosarului de pensionare: „În tot acest timp, nu am «alergat» după bani, nu am făcut decât ceea ce am simțit nevoia să fac, cu toate că existența nu a fost niciodată strălucitoare, de multe ori chiar sub limita necesarului“. Viața extrem de grea și de complicată pe care am avut-o, nu i-a făcut niciodată cadouri nici până în ultima clipă, când s-a stins din viață în urma unei suferințe de nedescris!...

Toate realizările artistice s-au născut din dorința sa nelimitată de creație, din dragostea sa imensă de oameni și de natură, din

spiritul său pacifist și din dorința de a lăsa un adevărat mesaj generațiilor viitoare. Maestrul artist sculptor Andrei Ostap era în primul rând un Om în adevăratul înțeles al cuvântului: de un altruism și de o bunătate inimaginabilă, plin de sensibilitate, de umor dar și de o ironie acidă, neiertătoare în ceea ce privește dezvăluirea adevărului, (pe care nu toți oamenii au curajul să-l privească în față), plăcându-i să trăiască viața din plin, însă toți oamenii necăjiți au găsit totdeauna în el un prieten adevărat gata oricând să-i ajute.

Multe dintre lucrările sale au fost executate în condiții grele și complicate, însă donate pentru cauze umanitare! Așa cum declarase artistul însuși: „La ora actuală, nu am nici vilă, nici mașină și nici bani în bancă, însă dorința mea este de a lăsa «ceva» în urma trecerii mele pe pământ!”, iar lucrările pe care ni le-a lăsat cu atîta talent, muncă și creație sunt mai mult decât grăitoare.

Este foarte greu să poți să regăsești toate momentele importante ale unei existențe, cu atât mai mult cu cât cuvintele nu exprimă întotdeauna esențialul. Despre tatăl meu, maestrul artist sculptor Andrei Ostap (chiar dacă nu-i plăcea să i se spună maestru și aceasta din prea mare modestie) s-ar putea scrie o carte... eu însă am încercat să exprim cât de succint posibil întreaga-i activitate și personalitate, evitând momentele de un real inconfort al existenței sale, despre care nu-i plăcea niciodată să vorbească, așa cum dorea ca oamenii să-și aducă aminte de el ca de un simbol al dreptății și păcii, al prieteniei, exuberanței și libertății.

Wanda Ostap

Maestrul Andrei Ostap – Înălțarea phoenixului moldav

8 ianuarie 1995 a fost o zi neagră pentru Artă. După o lungă și foarte grea suferință, sculptorul, maestrul, academicianul Andrei Ostap s-a dus să-și poarte mai departe chemarea în paradisul artiștilor.

Acest sculptor, unul dintre artiștii clasici români contemporani cei mai eminenți, fusese admis, între altele, membru titular al Academiei Internaționale Mihai Eminescu. Ambele canale ale postului național de televiziune au anunțat această grea pierdere a artei europene și mondiale.

Născut la 3 noiembrie 1921, la Chișinău (capitală a Republicii Moldova), Andrei Ostap a făcut prima parte a studiilor sale în orașul natal (școală primară, liceu și școală militară).

În timpul celui de al doilea război mondial, în toamna lui 1944, el a participat în armata română, la campaniile de eliberare a Cehoslovaciei și Austriei.

Instalat la București, Ostap a urmat timp de 6 ani cursurile superioare de sculptură ale profesorilor Medrea și Caragea. Cap de promoție, el a terminat Academia de Arte Frumoase din București cu echivalentul unui masterat în specialitate.

Deși și-a consacrat întreaga carieră artistică sculpturii, Andrei Ostap a lucrat și pictură, pentru că, după părerea sa, un bun sculptor trebuie să fie mai întâi un bun desenator.

Și-a început cariera propriu-zisă în 1952 și a participat foarte curând la Saloanele anuale de stat și la numeroase alte expoziții colective. O expoziție personală i-a fost organizată în 1970 la București.

Opera sa generală cuprinde sculpturi de dimensiuni medii și mari, basoreliefuri și reliefuri, decorații arhitecturale, medalii etc. Putem cita între altele: Monumentul soldatului român (Baia Mare), bustul lui Boleslav Bierut (București), frontonul Teatrului din Galați (relief înalt); Patinatorii; bustul lui Chopin (Parcul Herăstrău, București), cel al lui Copernic (două opere: una la Observatorul astronomic din București și cealaltă la Ambasada Poloniei), cel al lui Aldo Moro (Institutul Cultural Italian din București), „In memoriam” Richard Dessart 1925-1989 (basorelief 1991, Namur, Belgia) etc.

În 1993, o monumentală statuie a eroului național român Avram Iancu, datorată maestrului Andrei Ostap, a fost ridicată în orașul Blaj – o statuie de 4 m. pe o enormă cruce de aproape 20 m.

Opera maestrului a fost citată și analizată în Dicționarul artiștilor români contemporani (Editura Meridiane, București, 1976), în cartea „Sportul în arta românească” (1978) și în diverse alte lucrări de referință.

Criticul de artă și scriitorul român Octavian Barbosa scria într-una din cărțile sale: „Situat pe coordonatele tradiției clasice și realismului Andrei Ostap se străduiește să evoce, cu evidente accente romantice în tratarea materialului, viziunea sa asupra personalităților și momentelor eroice ale trecutului. Atenția sa se concentrează în același timp asupra transpunerii sculpturale a unor subiecte din realitatea contemporană”. Andrei Ostap a fost membru al Uniunii Artiștilor Plastici din România, al Academiei Mediteranei (Roma), al Academiei „Constantiniana”, a „Mișcării universale a artiștilor pentru pace” (Geneva).

Pentru faptele sale de arme, el a fost distins cu grade superioare în cadrul Ordinului Mihai Viteazul, a fost decorat cu Ordinul „23 August” (România) și cu Ordinul „Polonia Restituta” (Polonia).

În diferite convorbiri și interviuri acordate presei, maestrul Andrei Ostap nu a ascuns că dorința sa cea mai vie ar fi fost ca monumentul intitulat „Nașterea poporului român” și sculptat de el, să fie înălțat la Chișinău, capitală a Republicii Moldova. Dar artistul mai avea un vis: să lucreze împreună cu artiștii din Republica Moldova la un monument grandios intitulat „Basarabia”, consacrat în aceeași măsură rădăcinilor istorice și viitorului Moldovei.

Impozanta figură istorică a lui Ștefan cel Mare și Sfânt (domnitor din sec. 15, canonizat de biserica ortodoxă) ar fi ocupat un loc central, ca și poporul de altfel, pentru că, așa cum spunea Ostap, „Ștefan cel Mare este părintele Moldovei și al tuturor moldovenilor”, dar poporul nu trebuie să lipsească, pentru că Basarabia este Ștefan cel Mare și poporul! „Aceste două elemente trebuie gândite, analizate, transpuse artistic în așa fel încât să sugereze puterea și înflorirea istorică”.

Atașamentul lui Andrei Ostap pentru pământul natal este atât de puternic încât glorificând acest atașament, el îl depășește și atinge universalul.

Numeroși sunt tinerii sculptori români formați de maestrul Andrei Ostap. Din discursul de adio pronunțat de fiica sa Wanda la Crematoriul din București, la 11 ianuarie 1995, reținem această frază: „Deși în modestia lui nu suferea să i se spună maestre, Andrei Ostap a format numeroși tineri, iar ei i-au primit învățătura cu tot devotamentul posibil, căci era o învățătură autentică însuflețită de patima meseriei. Iar el le-a arătat până și micile taine pe care marii maestri și profesori de academie le păstrează de obicei pentru sine, de teama unor viitori rivali. A fost o învățătură a sincerității, ca de la părinte la fiu, fără obișnuita răceală a profesorului față de elevii săi. Acceptând cu titlu grațios pe lângă sine tineri fără un ban, Andrei Ostap era un om în adevăratul sens al cuvântului, de un altruism și o bunătate inimaginabile, plin de sensibilitate, de umor, dar și de o ironie acidă, care îl făcea să creadă că orice adevăr trebuie spus. Fost secretar al Secției de sculptură a Uniunii Artiștilor Plastici, Andrei Ostap nu s-a acomodat niciodată cu conformismul epocii, dar nici cu ambiguitățile actuale; „Trebuie să las ceva în urma trecerii mele pe pământ” spunea el. Opera lui, puternică și variată, va rezista efectiv în mai multe locuri de pe fața pământului: România, Polonia, Moldova, Italia, Belgia, de exemplu. Dar fidelitatea față de pământul natal este admirabilă. Într-adevăr, prin voința lui, colecția sa personală – realizări și machete –, precum și importanta sa bibliotecă au fost donate orașului Chișinău, orașul său natal, unde Academia de Științe îi consacră o sală memorială. Această întoarcere la izvoare capătă valoare de simbol!”

Faptul că Moldova sa natală își recucerise independența, l-a entuziasmat pe Andrei Ostap. El urmărea evoluția ei zi de zi, la actualitățile televiziunii moldovenesti. Dorința lui cea mai aprigă ar fi fost să mai calce o dată pe pământul Moldovei. Academia de Științe din Moldova și cercurile culturale îi și pregăteau dealtfel o invitație. Ar fi fost o întoarcere, dacă nu triumfală, cel puțin frățească. Dar viața, sau mai bine zis moartea, a voit altfel.

Dacă omul Andrei Ostap nu mai este, artistul rămâne prin operele sale care s-au întors în țara natală, prin muzeul său memorial și prin „Biblioteca Ostap” a Academiei din Chișinău.

Dar în spatele artistului, se ascundea într-adevăr omul cu emoțiile sale, cu atașamentul față de valorile esențiale: pământul natal și familia.

Prima dată, când m-am dus în Moldova, într-o perioadă când pe el boala îl oprea de-acum, Andrei m-a rugat să-i aduc unica amintire la care ar fi ținut: un pumn de țărână din orașul său natal. Ceea ce am și făcut, iar la întoarcere, când i lam dat, lam văzut pe acest bărbat cu fața brăzdată de ani, plângând de emoție. Poate că știa de-acum că pe acest pământ moldovenesc, el nu avea să mai pună piciorul!

O altă trăsătură semnificativă: ultima sa operă, singura la care am avut personal ocazia să-l văd lucrând, a fost un basorelief consacrat tatălui meu, decedat recent. Atât de legat de propriile rădăcini, Andrei Ostap voia să sublimeze această familie, căreia și el îi lipsește mult.

Poate voi avea vreodată curajul să mă lansez într-un studiu al simbolismului și esoteriologiei cuprinse într-o parte a operei lui Andrei Ostap, care îmi părea uneori obsedat de permanența și imanența vieții, de ciclul reîncarnărilor, de cosmologie universalistă. Într-atât încât unele din desenele sale pot fi percepute în două moduri diferite. Nici chiar marele său monument al soldatului român nu a ascuns puternicul lui ideal: el a reușit performanța de a face aproape invizibilă pușca soldatului, căci nu dorea să glorifice războinicul, ci apărătorul, Templierul, ca să zic așa.

Așa dar Andrei Ostap s-a dus să se alăture, în panteonul artelor, iluștrilor săi compatrioți Mihai Eminescu, George Enescu, Mircea Eliade, Virgil Gheorghiu și mulți alții, care au făcut cinste acestei bogate culturi înrădăcinate între Tisa și Nistru.

Împătimit de simbolism și spiritualitate, adevărat și spontan, el a plecat într-o zi fără asfințit, însoțit de o panglică care ne amintește că „Trandafirul va înflori din nou pe cruce”. Menționăm printre reacțiile la decesul său pe cea a profesorului dr. Ion Sandu (directorul Secției culturale a Facultății de Teologie ortodoxă de la Universitatea

Cuza din Iași), care a regretat sincer „pierderea marelui maestru Andrei Ostap, remarcabilă personalitate a sculpturii contemporane“.

În afară de sculpturile sale, opera grafică a maestrului ar merita și ea să fie studiată în profunzime. Numeroasele sale autoportrete sunt excepționale, iar desenele sale de inspirație religioasă sunt de o profunzime spirituală reală, care depășește de departe dogma și credințele vulgului. Opere înțelepte, puternice și frumoase! Capodoperele tăiate în piatră brută de Andrei Ostap nu sunt egalate decât de omenia, de bunătatea și dragostea sa de viață.

Opera va face obiectul unor expoziții și studii ulterioare. Acum însă mă gândesc mai ales la omul, prietenul și bunicul copiilor mei, spunându-i „La revedere“ și „Adio“, amintindu-mi de versurile nepereche ale lui Mihai Eminescu.

Mihai Eminescu, cel cărui îi plăcea atât să se plimbe sub cerul înstelat al Chișinăului, evoca acest simbol de veșnică regenerare:

*„Căci eterne sunt ale lumii toate:
De se nasc mor tot pieritoare forme,
Dar cu toatele au înlăuntru viața
Păsării Phoenix”*

Evocând aceeași pasăre, poetul Luceafărului mai spunea:

*„Dar din cenușă reînvie iară,
Minune scump-a lumii acesteia.
El moare azi în forma-i dar ideea
Chiar și de vrea nu poate să mai moară“*

Dacă omul ne-a părăsit, artistul va continua să trăiască în memoria colectivă a unui popor renăscut. Andrei Ostap va rămâne „eternul moldovean“!

Francis Dessart